

LIDEN TIDNINGEN 2017 - 4

Ur innehållet **Att hugga julgran**
Lidenpojken - miljonären
Jag minns min jul

NÅGRA ORD FRÅN FRÅN REDAKTIONEN...

Tack för det gångna året!

Och en extra tanke till er som troget annonserar i Lidentidningen. Utan er skulle det inte bli någon tidning, det är ju tack vare de intäkterna som vi kan fortsätta att komma ut! Det har bidragit till att vi har kunnat börja distribueras som gratistidning så att alla, näja, så gott som alla, får den i sina brevlådor och inkast, vilket vi tycker är jätteroligt! Dessutom har vi kunnat utvidga det ordinarie utdelningsområdet med ett postnummer.

Så har ett år till gått ifrån våra liv och kommer inte igen och det var värst vad det gick fort. I lite mörkare tider när det skymmer på flera sätt på jorden, så känns det skönt att veta att det kommer en vår trots allt på andra sidan mörkret. Trots vintertid, dubbdäck och mössan neddragen över öronen. Och folk med konstiga frisyrer som hotar med kärnvapenkrig. Förhoppningsvis är det någon som ser till att inte någon sätter fingret på avfyringsknappen.

Då är det skönt att tänka på att Lidentidningen har planerats att komma ut fyra gånger även under 2018.

Vi försöker hela tider hitta nytt att skriva om så tipsa oss gärna. Vad händer exempelvis inom det musikaliska av alla sorter och

vad händer på studiecirkelfronten. Det finns mycket att berätta om så tipsa oss gärna eller skriv själva, så redigerar vi!

Och så vill vi önska alla en riktigt god jul och ett ännu bättre 2018!

Med hälsningar från redaktionen!

Julklappstips? Ge bort en prenumeration!

Sätt in årskostnaden 200 kr på plusgiro 195 35 99-6. Uppge namn och adress så kommer Lidentidningen med posten.

Preliminär utgivningsplan

År / nr	Annonstopp	Utgivning
2018-1	19 februari	28 mars
2018-2	14 maj	20 juni
2018-3	13 augusti	19 sep
2018-4	22 oktober	28 november

Format, mått i mm	Moms	
	exkl	inkl
1/8 sida, 44 x 60, liggande	320	400
1/4 sida, 92 x 60, stående	600	750
1/3 sida, 130 x 60, liggande	760	950
1/2 sida, 130 x 92, liggande	1 100	1 375
1/2 sida, 188 x 60, stående	1 100	1 375
1/1 sida, 130 x 188, stående	2 080	2 600
Baksida, 148 x 210, stående	2 640	3 300

Lidentidningen

Järkvissle 204
860 41 Liden
tel 0692-211 01

e-post: lidentidningen@telia.com

Utgivningsbevis: 31 116

Ansvarig utgivare & redaktör:

Anders Högström

Layout: Anders Högström och Eva-Rut Lindberg

Annonser: Eva-Rut Lindberg

Tryckeri: Print 24

Omslagsbild och illustrationer: Lars Gustavsson

Utgivningsområde: Indal, Liden samt delar av Bispgården och Hammarstrand.

Kalendarium

Här har varje förening möjlighet att publicera högst fem rader. Texterna ska vara oss tillhanda vid manusstoppet för respektive nummer. I övrigt hänvisar vi till annonser enligt priserna i tariffen på föregående sida.

Dat	Arrangemang	Tid	Plats	Arrangör
2/12	Julmarknad	14.00	Liden	Se separat annons
3/12	Adventsfika	19.00	Sockenstugan Liden	Sillre M O Hem o Samhälle*
4/12	Lilla julafton	19.00	Liden	Sillre M O Hem o Samhälle*
10/12	Julgröt	17.00	Västana bygdegård	Västana-Koråmons Bygdeförening
17/12	Grötmedunderhållning	14.00	Skanborg	Se separat annons
15/2	Östen med Resten	19.00	Häreborg	Se separat annons
27/1	Familjedag Trollrikets skoterklubb	12.00	Jerikoberget	Se separat annons
24/2	Familjedag Trollrikets skoterklubb	12.00	Nertomtjärn	Se separat annons
1/3	Församlingsafton med Tord Sölvesson	19.00	Sockenstugan Liden	Lidens församlingsråd
10/3	Familjedag Trollrikets skoterklubb	12.00	Gussjön	Se separat annons
15/3	Paketauktionstillförmån för församlingen Hela Världen	19.00	Sockenstugan Liden	Lidens Centeravdelning

*Kontakt:LillianUlander070-6909395,www.sillremohs.se

JULEFRID

Flingor faller tyst och lätt
sveper in var tuva
det blir ljus där mörker rår
ljus där skuggor ruva.

Det viskas i en vinterskog
om tid som är förgången
där någon sjöng för Tängesen
plötsligt hör jag sången.

Vackra vita vinterland
juleljus på borden
julefrid i varje hem
julefrid på jorden.

Flingor faller tyst och lätt
sveper in var tuva
det blir ljus där mörker rår
ljus där skuggor ruva.

Ruth Bergkvist
Indal

HÄREBORG

*Julklapptips från
Häreborg i Indal*

Östen med Resten

15 februari 2018 kl 19.00

Entré 300:- inklusive kaffe & smörgås

Biljetter släpps 1 december

Förköp

Eskil 060-92 404

Ulf 060-92 490

Gröt på Skansborg i Järkvissle

**Söndagen den
17 december kl 14.00**

**Musikunderhållning med
Helene Fors**

Gröt med tillbehör

Lotteri

Välkomna!

Tempo

LIDEN

Öppettider

Må - Fr 10 - 19

Lö 10 - 16

Sö 12 - 16

Lotta med personal
önskar alla

**God Jul
Gott Nytt År**

Vi är ombud för

SVENSKA SPEL

Tel 0692 - 100 26

Familjedagar våren 2021

Lördagen den 30 januari
kl 12.00 – 15.00

Knylstugan på Jerikoberget i Liden

Lördagen den 20 februari
kl 12.00 – 15.00

Nertomtjärn i Västana

Lördagen den 13 mars
kl 12.00 – 15.00

Trollkåtan i Gussjön

Mat och kaffe serveras.

Alla tre ställen är coronaanpassade
så att de är säkra
för personal och matgäster.

Välkomna på våra aktiviteter

Se vidare på
www.trollriketskoterklubb.se
eller på Facebook

För info kontakta Lillian 070-690 93 95

Svenska kyrkan

Fredag 1 december

Kl 19:00 "Sång och musik i adventstid" med Albert & Jacob i Holms församlingshem
Servering Lotteri Andakt

Lördag 2 december

Kl 14-18 Öppen kyrka med sång i Lidens kyrka som inledning av Lidens julmarknad

Söndag 3 december Första advent

Kl 11:00 Adventsgudstjänst med pastoratets kyrkokör i Holms kyrka

Kl 13:00 Familjegudstjänst med Indals barnkör i Indals kyrka Adventsfika

Kl 15-17 Julkul med pyssel och julmusik i Indals sockenstuga

Kl 18:00 Adventsgudstjänst med pastoratets kyrkokör i Lidens kyrka Adventsfika

Kl 18:00 Adventsgudstjänst i Sättna kyrka

Lördag 9 december

Kl 15:00 & kl 18:00 Julkonsert med Gårdtjärns alla körer i Sättna kyrka

Söndag 10 december Andra advent

Kl 11:00 Gudstjänst med pastoratets kyrkokör i Sättna kyrka. Förtroendevalda, frivilliga och personal inbjudna.

Onsdag 13 december

Kl 18:00 Församlingens Lucia-tåg i Indals kyrka

Kl 18:00 Vallens skolas Lucia-tåg i Sättna kyrka

Kl 19:00 Lidens skolas Lucia-tåg i Lidens kyrka

Torsdag 14 december

Kl 19:00 "Julspecial" med kantor Lena Henriksson i Lidens sockenstuga Servering Lotteri Andakt

Söndag 24 december Julafton

Kl 23:00 Julnattsmässa med kyrkokör i Lidens kyrka

Kl 23:00 Julnattsmässa med sångsolist i Sättna kyrka

Måndag 25 december Juldagen

Kl 7:00 Julotta med sångsolist i Holms kyrka

Kl 7:00 Julotta med musik i Indals kyrka

Tisdag 26 december Annandag jul

Kl 12:00 Gudstjänst med kyrkaffe på Indals hembygdsgård

Kl 15:00 Gudstjänst med sångsolist i Gimåfors bygdegård

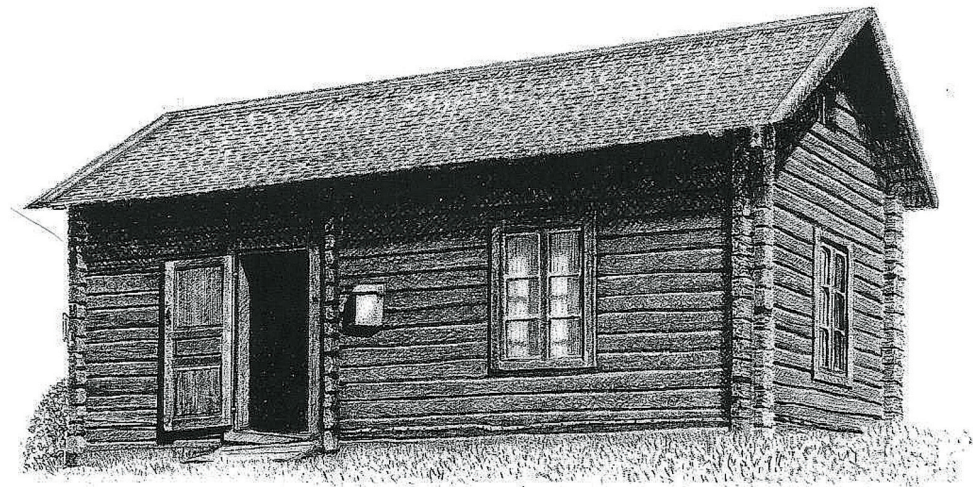
Lördag 6 januari Trettondedag jul

Kl 11:00 Familjegudstjänst med Indals barnkör i Indals kyrka med julfest efteråt i sockenstugan med fika och lek kring granen

Kl 18:00 Konsert med Timrå manskör med solist i Holms kyrka

ATT HUGGA JULGRAN

På landet köpte väl förr ingen sin julgran. Man pulsade ut i snön och högg sin gran oavsett på vilkens mark den växte. Skulle någon ha vågat sia om att granar skulle tillverkas av plastmaterial i Kina och skeppas i tre delar lagda i kartong till vår skogrika bygd? Den skulle väl ha blivit utskrattad, hånad som galen.

Jöns-Bengtstorpet på Sönnerråsen. Teckning av Ingvar Nilsson.

Mannens uppgift

Det var förr mannens uppgift att hugga julgranen. Och det var ofta förenat med hetsiga diskussioner för och emot när karlen kom hembärande en gran som inte dög inför hus-truns granskande blickar. Granen kunde ha långt mellan grenarna, den kunde vara för kort, för yvig, den kunde vara hur som helst - men inte vacker nog - för att finna nåd inför husmoderns besiktning. Och det fanns sånt som inte gick att beräkna i förväg. Det kunde finnas mycket vackra granar som kunde visa sig vara nog så svekfulla och tog sig till att barra och lukta kattskit redan på annandagen! Men det låg stor prestige i att kunna uppvisa en vacker gran i den uppvärmda salen inför grannar och släktingar vid de stora julkalasen. I snödrivan ute på gårdsplanen kunde det ibland stå både tre och fyra kasserade granar som inte gått igenom slutbesiktningen. Jag hade t.o.m. en bekant i Västerbotten som till-

sammans med sin hustru letade gran dagarna före jul. Den sökningen inför stora julfriden, den började med gräl om julgranars utseende och slutade med skilsmässa ...

Albert och Olle

Jag kan berätta om Albert och Olle, en inte fullt så dramatisk men sann historia. Albert var bonde på Sönnerråsen, Olle med efternamnet Bengtsson var inte ens torpare, han var "dagaman" och gjorde dagsverken hos bönder. Men han bodde i en liten torpstuga, där vi f.öv. dricker hälsovatten på trefaldighetsafton varje år. Stället kallas "Jöns-Bengts" efter Olles far, den invandrande värmlänningen Jöns Bengtsson.

Granen borta "hagan"

Albert skulle som vanligt hugga familjens julgran, och Olle menade sig veta av ett prakt-

exemplar som han sett under sommarens bärplockning, fast den växte en bra bit bort i skogen. Men Olle sade sig ändå vara villig att lotsa Albert och visa det fagra trädet. Och en morgon, i ljusningen, gick Albert hemifrån. När han passerade "hagan" (gårdsgården) som skilde inägora från skogen, då fick han syn på ett träd väl lämpat att ta med sig hem som julgran. Men äsch: Olles gran skulle ju vara så mycket vackrare! Fast, tänkte Albert, om inte Olles gran skulle motsvara förväntningarna, då har jag ju ett alternativ, och kan ta med mig den här på hemvägen!

Och Albert nådde Olles grånade stuga där röken redan ringlade sig ur skorsten och så gick de båda i glatt samspråk för att hämta granen som Olle så prisat. Efter några kilometer var de framme, men då visade det sig att Albert och Olle hade vitt skilda smaker när det gällde julgranar. Och Albert förstod genast att granen ifråga inte skulle finna nåd inför hustrun.

Vem högg granen borta "hagan"?

Men det var ingen katastrof skedd. Albert hade ju granen, alternativet, han sett tidigare vid utkanten av byn i färskt minne. Och så anträdde vandringen hemåt längs timmervägen. Kommen tillbaka till "hagan" vid middagstiden, visade det sig att någon hunnit före och huggit ner "Alberts gran"! Där den stått stack nu bara upp en liten, försmädlig stubbe upp ur snön ... Hur det gick i fortsättningen förtäljer icke historien, men alldeles säkert hade de julgran i Alberts och hustru Inez hem

även den julen som alla tidigare och senare jular. Men ungarlen Olle i Jöns-Bengtstorpet då? Hade han aldrig någon gran i sin stuga? Jo, han hade haft, men med stigande ålder slutade han med sådana seder. Eller om det rent av var nedanstående händelse som fick honom att avsluta traditionen?

Olle Bengtsson eller "Jöns-Bengts-Olle" i unga år, helgdagsklädd. Foto: okänd.

Karameller vid tjugondagknut I samband med tjugondagknut anordnade Olle i tidiga år julgransplundring för traktens flickor. Märk väl: flickor. Gosarna var dessvärre inte bjudna, vilket harmade dem. Och i samband med plundringen delade Olle ut karameller till flickebarnen, och pojkar kunde efteråt bara lyssna till deras beskrivning om hur söta och goda karamellerna varit. Ett år var måttet rågat! När julgransplundringen var över och farstudörren öppnades och granen kastades ut ur torpstugan - då stod pojkar redo ... De tog det nyss avklädda trädet och klättrade upp för takstegen och stoppade ner den i skorstenen ...

Sören Nilsson
Bispgården

JULMARKNAD

Lidens centrum

Lördagen den 2 december kl 14 - 18

Knallar - kakbuffé - lotterier

Kl 15 delar tomten ut godispåsar till alla barn

Julmusik i kyrkan 14.00 - 14.30

VÄLKOMNA!

Info 072-543 07 77

PROTEST

Handelsbanken i Liden har sedan en tid begränsat öppethållande från två dagar per vecka (måndag & torsdag) och sammanlagt tio timmar till en dag per vecka (torsdag) och 4 timmar. Tidsbeställning gäller övriga tider. Reaktionen bland kunderna har inte låtit vänta på sig. Lidenborna Birgitta & Bengt Åström och Eva Mellin tog ett privat initiativ till en namninsamling i protest mot det minskade öppethållandet. Under 12 dagar fanns protestlistor för underskrift i Liden på Tempo och Apoteket Hjärtat. Sammanlagt skrev närmare 200 personer under protestlistorna (196 st. för att vara exakt).

Regionbankschefen Magnus Ericson (t. hö.) mottar den 12 oktober 2017 protestlistorna från Liden av Arne Johansson, ordförande i Lidenkontorets styrelse. Foto: Anders Rådberg

Bankkontoret i Liden tillhör Handelsbankens Norra region med regionkontor i Umeå. I samband med årets regionkonferens med lokalstyrelserepresentanter i Umeå den 12 oktober 2017 överlämnades protestlistorna till regionbankschefen Magnus Ericson av Arne Johansson, mångårig ordförande i Lidenkontorets styrelse. Kunderna har talat och nu återstår att se vad som kommer att ske.

Arne Johansson
Järkvisse

Handelsbanken svarar

Jag vill börja med att tacka för att ni uppskattar Handelsbanken och värnar om att vi ska finnas kvar i Liden.

Handelsbanken är en decentraliserad bank och vi tror på lokal närvaro med personliga kundrelationer och på att ha kompetens om den lokala marknaden. Det är därför vi har över 400 lokalkontor runt om i landet. Ett av dessa är kontoret i Liden och vi som jobbar i Liden jobbar också på bankens kontor i Timrå.

På kontoret i Liden hjälper vi, under våra öppettider, kunder med många olika sorters bankärenden. Samtidigt ser vi att våra kunders vanor ändras. Med modern teknik väljer allt fler att göra allt mer avancerade bankärenden i datorn eller i telefonen. Vi anpassar oss till de nya behoven och till kundernas förändrade efterfrågan.

Men vi i Handelsbanken har en bergfast övertygelse om vikten av personliga möten och vill vara nära våra kunder. Utöver våra öppettider träffas vi därför gärna efter tidsbokning i Liden eller i Timrå. Vi finns också alltid tillgängliga under kontorstid, på samma telefonnummer som förut, det till kontoret i Liden.

Jag beklagar naturligtvis att detta inte upplevs som positivt i alla delar, men hoppas och tror på ett fortsatt gott samarbete mellan oss och våra kunder i Liden.

Amanda Eriksson
Kontorschef

Vi finns nära dig i Liden

Under vintern ser vi framemot att få träffa dig.
Vi hjälper dig att rätta ut dina frågetecken kring din ekonomi.
Kontakta oss gärna via mejl eller telefon.

Varmt välkommen!

Amanda Eriksson, Annette Reinikainen, Erika Åström och Jeanette Forslund

Lidenvägen 96, Liden
liden@handelsbanken.se
tel 0692-60960
handelsbanken.se/liden

Handelsbanken

LIDENPOJKEN – MILJONÄREN

En historia från förra seklet. Litet men naggande gott är Medelpad ur personhistorisk synpunkt, där har nämligen fötts många personer vars livsöden väsentligt skilja sig från hopens, däribland Erik Sillerström, Lidenpojken som kunde ha blivit sin tids rikaste man i Stockholm. Han var bondson från Sillre by och född någon gång på 1830-talet. Hur det kunde komma sig att gossen Erik begav sig ut i världen veta vi inte, men efter en tid i Sundsvall flyttade han till Stockholm.

Mjölkarrendator vid Rörstrands Kungsgård

I början av 1860-talet finna vi honom som s.k. mjölkarrendator vid Rörstrands kungsgård utanför Stockholm och han for lik många andra på den tiden, med sin kärra varje morgon in till staden med mjölk. Efter en tid började han även med försäljningen av ett parti laggkärl och det visade sig att han hade stor säljarförmåga när partiet slutsåldes på några få dagar. Med sin medfödda affärsblick insåg han genast att denna handel kunde föda sin man varför han började resa ut på marknader och uppköpte laggkärl, som sedan med god vinst försålles på Hötorget i Stockholm. En större kaggleverans till ett av huvudstadens bryggerier gav honom en avsevärd slant och det var tid att se sig om efter något ännu bättre.

Spekulationsraseriet och tomtsvindlerierna i Stockholm

1880-talet hade ingått och med det spe-

kulationsraseriet och tomtsvindlerierna i Stockholm och en dag föreslog en bekant att Sillerström, som hade en kontant summa disponibel, skulle köpa en tomt, egentligen en stor trädgård som blivit över vid ett husbygge, belägen ungefär norr om Humlegården där Karlavägen nu går fram. Sillerström var betänksam, vilket visar att han var född affärsman, men omsider kom köpet till stånd, in-teckning fick tagas, ty området kostade 50 000 kr. Det berättas att en tid framåt önskade sig Sillerström tillbaka till laggkärlens tid, så osäker var situationen. Han försökte till och med få den man – Verkställande direktören för Stockholms hantverksbank Hampus Åström – som förmedlat köpet, att själv övertaga tomterna, men förgäves.

Nu hade Sillerström fått ”blodad tand”

Ej långt efter tomtköpet drogs emellertid Karlavägen förbi Sillerströms jordområde och kort efteråt styckades området och såldes till flera tomter för det fabulösa priset av 100 000 kr. Nu hade Sillerström fått ”blodad tand”

och då den jättestora egendomen Ingmars-hov strax norr om Stockholm (Wasastaden och hela Roslagstullsområdet) blev till salu för 800 000 kr. köpte Sillerström densamma. Det berättas att då en del av området lades ut till stadsplan såldes Sillerström till ett pris av 3,50 per kvadratfot och inom mindre än ett år hade den lycklige ägaren inhöstat två miljoner kr. och likväl hade han 169 stora tomter kvar jämte mark till gator och torg vilken sistnämnda staden givetvis var tvungen att köpa. En sedermera gjord kalkyl, grundad på noggranna beräkningar, gav vid handen att Sillerströms förmögenhet vid den tiden med all säkerhet uppgick till över 15 miljoner kronor. Ändå var marken den tidens låga värden. Hade allt kunnat realiseras försiktigt av sin ägare torde Sillerström med all säkerhet blivit en av Sveriges allra rikaste män.

Erik Sillerström

Hantverksbanken går omkull

Sillerström hade affärer med dåvarande Hantverksbanken och dess direktör Hampus Åström. År 1885 överraskades landet med en storartad krasch i denna bank. Särskild uppmärksamhet väcktes givetvis direktörens storstilade fallissemang och avvikande ur landet – det troddes att det stora landet i väster fick mottaga såväl den försvunne direktören som hans förmodade försvarliga reskassa. Det skulle ha varit tomtspekulationer som bringat bank och direktör på fall.

Direktör Åström, som bekant bördig från Sundsvall, hade i många år tjänstgjort på grosshandlare Peyrons kontor i Sundsvall innan han hade etablerade sig i Stockholm. Åström hade fädernearvd förmögenhet av bl.a. Vivstavarvsaktier. Genom giftermål och därav uppkomna relationer blev han emellertid en väldig man i egenskap av Hantverksbankens direktör. Det torde vara svårt att juridiskt begripa affärer, sannolikt mycket svårare än att stycka tomter och sälja och hur det var drogs Sillerström in i Hampus Åströms tomtspeku-

ationer. När bubblan brast för direktören var det Sillerström som med sitt goda namn fick svara för alla papper, Åström hade nämligen i stor utsträckning glömt att pränta sitt. Den gammeldags godtrohet, sannolikt på grund av landsmanskapet, som kännetecknade Sillerströms förhållande till Åström, framgår av en historia som ett ögonvittne har berättat. En förmiddag hade Sillerström kommit upp till banken och lämnat 90 000 kr med att ”få papperet” - ett kvitto eller dylikt – på aftonen. Samma eftermiddag avreste Åström från Stockholm med även denna ur skyn ramlade summa i resväskan. Hantverksbanken drog i sitt fall med sig massor av byggmästare och jobbare och Sillerström som var så ofantligt engagerad i banken och med dess forne direktör, kunde ej få det anstånd som behövdes för en förmånlig realisering av sina hus och tomter. Allt strök med vid en tvångsrealisation och den bottenrike Sillerström stod inom kort på bar backe.

Forts nästa sida

Verkningarna av kraschen voro svåra

Den förr så kraftige mannen nedbröts och när familjesorgen tillstötte – hans maka dog vid denna stund – kunde inte ens hemmet hållas samman. Sillerström avreste efter en tid till Amerika – det sades att det hade blivit en fix idé hos honom att död eller levande återfinna Åström. I flera år stannade Sillerström därute och han torde ha rätt sig någorlunda bra, enär han såg sig utväg att hämta över sina två barn från Sverige. Han hade den stora sorgen att mista sin son där ute, och när dottern gifte sig greps den gamle av hemlängtan och återvände till Svergie. Han bodde i Sandviken vid Gävle i många år. Där hade han glädjen att få besök av sin dotter men också den stora sorgen

att kort efteråt mista henne, hon insjuknade nämligen och dog under besöket.

Sillerström flyttade då till Stockholm och kort tid efteråt drabbades han av ett slaganfall samt intogs på Maria sjukhus i samma stad, där han avled i början av innevarande sekel. En dotterdotter lärarinna i Saltsjöbaden, är nu den enda kvarlevande av Erik Sillerströms rot och stam.

Källor:

Tidningsartikel från Sundsvalls Tidning under 1930 talet. Reporter A.W.

Bild Lars Gustavsson

Vill även tacka Barbro Nilsson (född Sillerström) för lånet av fotografier.

Text Håkan Backlund
Illustration: Lars Gustavsson

GRANNGÅRDEN

ETABL.1880

Välkommen till

Granngården / Team Östlin Bygg AB i Hammarstrand

Vi har det mesta för de flesta!

Öppet: måndag - fredag 7.00 - 17.30

Tel: 0696-161 90

Vi säljer bland annat byggvaror, trädgård, tvätt & rengöringsmedel, papper, hund & kattmat, jord, skor & stövlar, färg, vägtrummor, mark & dräneringsrör med tillbehör, gasol, arbetskläder, djurfoder ...

Hawry med personal
önskar dig varmt välkommen till

Pizzeria Indal

Öppet

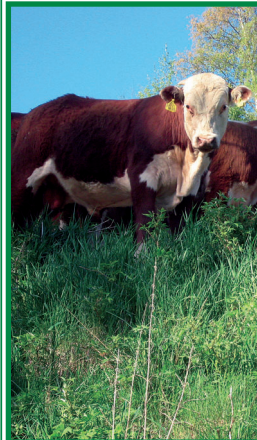
må - fr 11 - 21

lö - sö 12 - 21

Stängt julafton & juldagen

Ring 060-922 57 för beställning.

Vi finns på Härevägen 2 i Indal
och på facebook.

Järkvissle Ekokött

Vi har ett ekologiskt jordbruk som är kravgodkänt.

Vi har dikor och föder upp kalvar
till 1 1/2 - 2 års ålder.

Du kan beställa ungnöt styckat
och klart, hel, halv, kvart, åttondel.

Örjan Rudin o Pia Nägele
Järkvissle 213, 860 41 Liden
070 – 534 93 83

jarkvissle.ekogardar.se

DIN SKOBUTIK I NORR

MED BUTIK I HAMMARSTRAND, JÄMTLAND OCH PÅ NÄTET

4 generationer sedan 1926

Stööks
SKOAFFÄR

Våra öppettider
Mån-Fre 10.00-17.00
Lördag 10.00-13.00

Tel 0696-100 69
www.stooks.se
Centralgatan 16
HAMMARSTRAND

FOLKSKOLAN 175 ÅR

I år är det 175 år sedan folkskolan infördes i Sverige. Året 1842 är det historiska årtalet. Det visionära målet var en enhetlig grundutbildning av hög kvalitet för alla barn oavsett bakgrund. Endast det bästa skulle vara gott nog åt barnen. Folkskolopionjärerna i riksdagen och runt om i Sverige agiterade för en undervisning av högsta kvalitet.

Sundsvalls museum

Indals folkskola. Foto från Sundsvalls museum.

Skolan på 1890- talet i Indal

När vi tänker på skolgång idag så medför det vistelse i skolan varje vardag och kanske 5-6 timmar om dagen. För 120 år sedan såg det annorlunda ut för ett skolbarn i Indal.

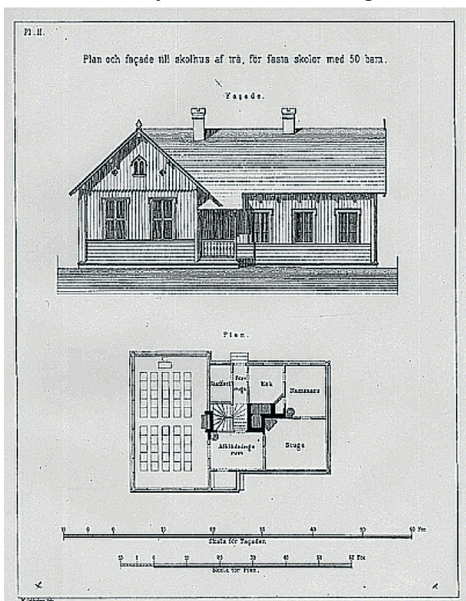
Vi landar på 1890-talet. Då fick hälften av barnen i Indal sin undervisning vid en flyttande skola. Den mindre flyttande (ambulatoriska) folkskolan i Nyland och Sodalen är ett exempel. En lärarinna växlade mellan byarna, vanligast ett år i den ena byn och sedan ett år i den andra. Skolan var till att börja med inhyrd hos någon bonde.

Fem terminer var en vanlig sammanlagd skolgång för att klara av folkskolan i Indal. Skolgången varierade mellan tre och elva terminer för olika barn. De fem terminerna kunde vara utspridda över en period på 4 - 6 år. Flickorna gick ofta någon termin längre än pojkarna. Det verkade inte som om de barn som hade svårigheter gick längre tid, utan tvärtom var det de barn med bra betyg, som gick längre tid i skolan.

Gudrun Brännberg
Indal

Skolan i Nyland byggdes 1895, enligt normalritning från 1865. Här dock med två våningar som var vanligt i Norrland. Foto från Anders Nylanders fotosamling.

Normalritning – Plan och facade till skolhus af trä, för fasta skolor med 50 barn. Efter riksdagsdebatter under 1850- och 1860-talen om brister i de skolbyggnader som användes runt om i landet, framfördes önskemål om statliga normalritningar. Överintendentämbetet fick uppdraget att ta fram normalritningar och de första publicerades 1865. Läs mer om Västernorrlands skolhus i "Att bygga ett skolväsende, Folkskolans förutsättningar och framväxt 1840–1900" av Johannes Westberg. Finns att ladda ner från Google books.

KÖTT • SKINN • CHARK

• HÄLLA GÅRD •

WWW.HÄLLAGARD.SE

**Din lokala
lammleverantör**

**Besök gärna vår
gårdsbutik i Åsen**

**Jeanette & Thomas
Eriksson**

070-551 67 52

Husåsvägen 14

**Medicinsk fotvård
Fotvårdsprodukter**

**Jag finns också i
Bispgården, Indal och Kälarne**

Helena 070-610 64 37

LIDEN-EL TILL GOOGLE

Byggnationen pågår för fullt av den nya vindkraftparken Jenåsen, som är belägen cirka 5 km öster om Liden. De 23 vindkraftverken kommer att placeras 370–405 meter över havet. Navhöjden är 127 meter. Med vingarna blir det betydligt högre, totalt 190 meter. Den installerade effekten skall uppgå till c:a 79 MW. Elproduktionen kommer att uppgå till mer än 250 miljoner kWh, d.v.s. förbrukningen av hushållsel hos c:a 50 000 hushåll.

Eolus Vinds byggprojektledare Thomas Henrysson (t. vä.) och Veidekkes platschef Raymond Sundin. I bakgrunden vindkraftparkens egen betongstation.

Mark- och anläggningsarbeten

Just nu pågår anläggandet av tillfartsvägar, kranplatser, internt elnät och vindkraftfundament. Förstärkta och nyanlagda vägar uppgår till c:a 2 mil. I oktober 2017 var c:a 50 personer och 25 maskiner involverade i projektet. Under våren 2018 skall vindkraftverken levereras för att vara färdigmonterade nästa sommar. Marken arrenderas från ett 20-tal markägare och ersättningen som utgår baseras på en procentsats av respektive vindkraftverks intäkter.

Pris 1 miljard svenska kronor

Projektet Jenåsen påbörjades år 2009 av Svenska Vindbolaget AB, som senare köptes av det svenska Eolus Vind AB. Idag är Eolus en av Sveriges ledande vindkraftprojektörer, med verksamhet även i flera länder utanför Sverige. Projektering och etablering av nyckelfärdiga

anläggningar åt kunder är bolagets huvudsegment. Tillståndsansökan för Jenåsen lämnades in år 2011, och miljötillståndet vann laga kraft 2013. När parken är färdigställd under sommaren 2018 kommer den att överlämnas till den stora tyska försäkringskoncernen Munich Re. Försäljningssumman uppgår till 106 miljoner euro eller omkring 1 miljard svenska kronor. Det världsomfattande amerikanska internetföretaget Google kommer under en tioårsperiod att köpa all el som produceras i vindparken. Elen ska försörja Googles finska dataserverhall med grön el. Google har intresse av hur deras förbrukade el produceras.

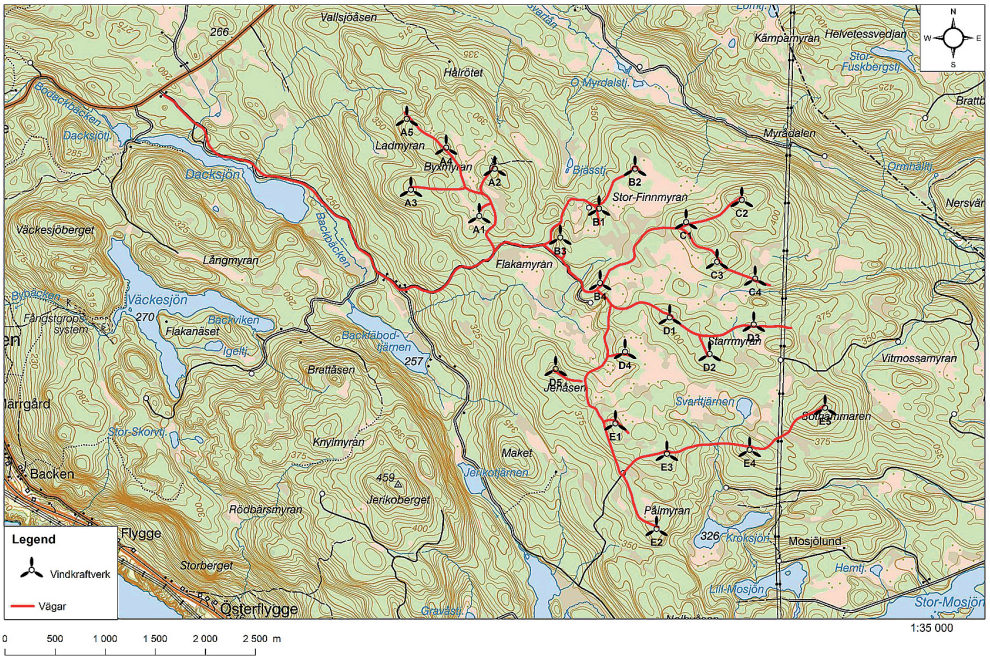
Internationella företagsjättar

Det internationella bygg- och fastighetsföretaget Veidekke med säte i Norge har fått totalentreprenaden avseende markarbetena. Flera lokala företag i vårt område är verksamma som underentreprenörer. Ordersumma är på 96 miljoner svenska kronor. Det är ca 10 % av projektets totalkostnad. Vindkraftverken, med stomme och vingar, tillverkas av det danska företaget Vestas Wind Systems A/S. Företaget anses som en av världens ledande inom sitt fält och är det största bolaget räknat i antal installerade enheter. Lidentidningen avser att återkomma med ett reportage under våren 2018 när de spektakulära vindkraftverken skall levereras och monteras på plats.

Text och bild: Arne Johansson
Järkvissle

Terrängkarta: Jenåsen

Karta över området för vindkraftparken Jenåsen. Längst ned till vänster finns Indalsälven.

Varje fundament, som de blivande vindkraftverken skall förankras vid, rymmer 320 kubikmeter betong!

En bultkorg består av 224 bultar. Höjd 4 meter. Förankras i berg med ingjutna förspända vajrar. Armeringsjärnen bockas på andra sidan Östersjön och levereras direkt till Jenåsen.

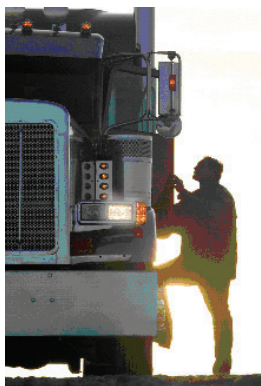

Notis

Kreativ mötesplats i Liden

För två år sedan tog Kristina Sillerström Rådberg initiativ till möten för att engagera byarna i Sundsvalls nordvästra kommundel att utveckla bygden med hjälp av anslag genom Leader Mittland plus. Ansökan är en ganska omfattande process och konkurrensen hård. Glädjande nog har Föreningen Indalsleden erhållit medel till en förstudie av att uppföra en kreativ och lättillgänglig mötesplats där ungdomar med olika idéer och kulturer kan mötas.

Viktigt är att lyssna på ungdomarnas egna önskemål och att hitta långsiktig lösning för mötesplatsens förvaltning. När förstudien är genomförd finns möjlighet att söka anslag för fortsatt arbete. Projektet är tänkt att samordnas med kommunens påbörjade arbete "Hela Sundsvall ska leva – Tryggare och trivsammare Sundsvall" där man nu arbetar med att rusta upp skolgården på Lidenskolan. I kommunens projekt ingår bland annat att öka trafiksäkerheten, trygghetsröja bostadsnära skog och rusta upp lekplatser och skolgårdar – något som redan påbörjats kring Lidenskolan.

YTTARBOMS
TRAFIK AB

070-666 74 91 060-928 28

- Lastväxlare
- Maskintransporter
- Kranbilar
- Containeruthyrning

Tel: 070 - 214 49 52
www.tessanisillre.se
facebook / Tessan i Sillre

Bead & breakfast och flera typer av boende för turister och företag.

Husmålning, snickeriarbeten, altanbyggen, trädgårdstjänster, snöskottning och takskottning.

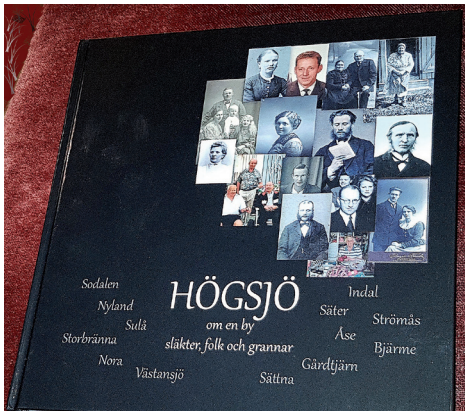
Vi köper in dödsbon, flyttbon samt hela fastigheter med eller utan innehåll.

Vi fixar rot/rut

HÖGSJÖ

boken om en by, släkter, folk och grannar

På drygt 400 sidor har intressegruppen Högsjö byaförening skildrat Högsjö och kringliggande byar i text och bilder. I förordet skriver man: *"Boken om en by, dess historia, släkter, människor, närmaste grannar och grannbyar har slutförts. Byn är Högsjö i Indals socken, Västernorrlands län. Grannbyarna är Storbränna, Gårdtjärn, Åse, Bjärme, Rösåsen, Kovland, Nora, Västansjö, Nyland, Sodalen, Strömås och Säter. Visionen har varit att spegla vardagslivet, som det kunde vara under tidigt 1900-tal i byn Högsjö."*

Högsjöboken – en unik dokumentation.

Resultatet av Högsjö byaförenings arbete har blivit en rik bok, där de många medverkande i ord och bild ger oss nutida läsare möjlighet att få inblickar i gårdagens levnadsförhållanden. Boken är naturligtvis av stort intresse för de med anknytning till de beskrivna byarna, men är även viktig för alla oss andra med rötter i landsbygden. Boken kostar 300 kronor och kan köpas genom Erik Olsson, telefon 070 – 639 47 01.

Margareta Johansson,
Ordförande i Medelpadsv Hembygdsförbund
Ove Johansson,
Ordförande i Indals Hembygdsförening
Foto: Arne Johansson.

Notis Vildhussgalan

Vid den årliga tillställningen "Vildhussgalan" på Hotell Hammarstrand delades ett antal priser ut till personer i Ragunda kommun som på olika sätt har utmärkt sig, exempelvis tilldelades Alfa Skogsservice priset "Årets företagare". Galans främsta pris "Årets Vildhuss" gick till Dick Bewarp, Mårdsjön, som under sommaren medverkade i den egeninspelade tv-serien "Cowboykåken", som handlade om hans projekt att bygga ett cowboyhus hemma i Mårdsjön. I motiveringen till varför Dick Bewarp får priset står bland annat: "På ett öppet och okonstlat sätt har han visat hela landet vilka möjligheter till utveckling och livskvalitet vår kommun kan bjuda på". Lidetidningen gratulerar till utmärkelsen och kanske återkommer med ett reportage om "Cowboykåken" under nästa år. (Källa: Mittmedia)

Vill du prenumerera på Lidentidningen?

Sätt då in årskostnaden 200 kr på plusgiro 195 35 99-6. Uppge namn och adress så kommer tidningen med posten.

Certifiera din skog för kommande småkottar

Att driva ett hållbart skogsbruk är också en lönsam investering. Efterfrågan och pris på PEFC-certifierat virke ökar stadigt, i takt med det växande miljöengagemanget hos företag och konsumenter.

Vi kan hjälpa dig med certifieringen, utan kostnad, och även ge dig bättre betalt för virket. Samtidigt bidrar du till ett hållbart och lönsamt skogsbruk med frihet under ansvar.

Kontakta din skogsrådgivare eller besök norrskog.se så berättar vi mer om hur du både kan investera för framtiden och göra skillnad för miljön. För dig själv och nya generationer.

Johan Dammström 010-150 25 45

Samuel Lind 010-150 27 35

Dessutom
får du extra
premie på
virket!

svr.se

www.norrskog.se

NORRskog

hemninkomse • Foto: Michael Engman

Tack för i år!

Vi vill tacka alla skogsägare vi haft förmånen att få träffa och göra affärer med under 2017. Vi ser fram emot nya samarbeten under kommande år.

Framtiden är ljus för skogsägare i Norrland. SCA investerar 7,8 miljarder kronor i Östrands massabruk och hela Tunadals sågverk har byggts om för att få ut maximalt av varje stock. Vi tror på skogen.

Välkomna in på lokalkontoret i Liden och träffa oss, så berättar vi mer om våra satsningar och vad vi kan göra för dig och din skog!

God Jul och Gott Nytt År!

Mikael Kullström, Kovland/Indal/Liden, 060-19 34 83

Jonas Eriksson, Kovland/Indal/Liden, 060-19 34 86

www.scaskog.com

UTSIKTER FÖR UTSIKTEN

Under de senaste åren har Utsiktens turistgård i Sillre invid riksväg 86 stått tom och öde men under hösten har det hänt något. Utsikten har fått nya ägare. Det är familjen Eskilsson från Norrtälje som köpt anläggningen. Nu har dock anläggningen vaknat ur sin törnrosasömn efter familjens sommarresa längs Indalsälven. När de hade besökt Thailändska paviljongens 20-årsjubileum stannade de till vid Utsiktens rastplatsen och tjusades av den hänförande vyn. Skogarna och bergen påminde pappa Lhaksam om naturen i bergiga födelselandet Tibet. De gjorde som så många andra som stannat till vid de det storslagna panoramat, beundrade och fotograferade. På väg ned till Sundsvall googlade Cecilia på sin smartphone och upptäckte att huset bakom rastplatsen var till salu och efter en kort betänketid slog de till och i början på september gick köpet igenom.

Familjen Eskilsson bjöd grannarna på kaffe med dopp och berättade om sig själva och tankar om framtiden för Utsiktens turistgård.

När köpet var genomfört började Lhaksam och Cecilia att bygga både en hemsida och en facebookside, något som de inte gjort tidigare. Där kan man läsa att: "Vi vill att Utsiktens Turistgård ska bli en plats där människor kan uppleva utsikt och insikt. För den som söker lugn och ro liksom vacker natur med bärrika skogar så är detta platsen." Familjen bjöd också in grannarna i den närmaste omgivningen på kaffe där de presenterade sig själva och turistgårdens framtid. Cecilia arbetar på Stockholms universitet som lärare i religionsdidaktik (≈ pedagogik) för blivande lärare, Lhaksam arbetar som personlig assistent i Norrtälje. Allting har gått väldigt fort och i nuläget har inte alla bitar fallit på plats men turistgården har

stor potential. Inledningsvis hyrs de sex små stugorna ut och familjen kommer att vara på plats under sina ledigheter. De planerar för sommarcafé och tänker sig att anläggningen kan utvecklas till en kursgård. Kanske också en utställningslokal för lokalt hantverk och så småningom som ett lågbudgetalternativ för vinterturism. Slalombackar finns ju i Liden, Bispgården och Hammarstrand. Sommartid tänker de sig kanske att kunna hyra ut kanoter.

I nuläget blir det ingen permanent flytt från Norrtälje. Paret's tvillingar går i årskurs åtta på högstadiet och vill förmodligen fortsätta i gymnasiet där. Cecilia trivs så bra med sitt jobb på Stockholms universitet och adjunkt-

Pappa Lhaksam, tvillingarna Sheran och Tenzin, samt mamma Cecilia.

jobb växer ju inte precis på träd. Om Lhaksam hittar något i närheten av Sillre är det troligt att han flyttar upp men redan nu välkomnar vi honom och resten av familjen med de tibetanska orden för välkommen: *Tashi Delek*.

Text: Eva-Rut Lindberg

Foto: Arne Johansson

Lite om Utsiktens historia

Den första Utsikten uppfördes under mellankrigstiden på 1930-talet och startade som sommarcafé. Caféet blev populärt för såväl insocknes som turister och köerna med bussar kunde stundtals bli långa. Byggnaden revs dock när 86:an byggdes om på 1970-talet men det gick fortfarande att få kaffe med dopp på pensionatet som hade uppförts 1948. Om Utsiktens historia har Arne Johansson tidigare skrivit 2007 i Lidens tidning, tidigare nummer kan laddas hem från <http://lidenstidning.se>.

Notis

Upprustning av Sillre och Sandris naturstig

Med start vid Utsiktens turistgård i Sillre finns två naturstig som anlades på 1980-talet. Den ena stigen går ner till älven och den andra upp till den vidunderliga utsikten från Hattbergets topp. Sillre byföreningen har sökt och fått anslag från LONA (Lokala naturvårdssatsningen) för att rusta upp stigarna. Dessa ska delvis dras om så att de bildar slingor och skyltningen ska förbättras. Målsättningen är att det inte bara ska vara möjligt att vandra på lederna utan också cykla eller rida. Vidare ska också kanotplatserna vid Klubbänget och Sandris älven rustas upp. Information om naturstig och kanotleder publiceras på www.sillre.se.

Skogsägare, sälj ditt virke till oss!

Vår industri i Kälarne, Octowood
föredlar ditt virke lokalt.

- Gallra din skog nu! Vi kvalitetsgallar och föredlar din massaved till Octostolpar.
- Funderar du på att avverka? Vi har stort behov av lednings-stolpar samt stamblock.

Välkommen att kontakta oss!

Peter Zwahlen
Tel 0696-68 11 50
peter.zwahlen@rundvirkeskog.se

Stefan Maina
Tel 0696-68 11 49
stefan.maina@rundvirkeskog.se

Rundvirke Skog

www.rundvirkeskog.se

STÖRST I SVERIGE PÅ SPECIALSORTIMENT

JAG MINNS MIN JUL

Min mor Greta var en arbetsmyra av sällan skådat slag, hon skötte två hushåll, dels mormor och morfars hus och vad allt bestyr det var med dessa gamlingar, och dels vår familj. Det min mor gjorde var alltid dubbelt, för julens bestyr och även midsommarens aktiviteter, ja för jännan kan man säga.

Men inte nog med det, hon hjälpte grannarna med brödbak, dels tunnbrödsbak på hösten, exempelvis Sillerströms i Sillre och ibland Ålanders/Källmans i Klärke, men allt som oftast på Hammar'n i Dacke hos Bernhard Nilssons. Vad gäller lutfiskframställan hade hon ansvar att luta fisk åt flera familjer och allt detta fordrade en massa tid och framför allt förstörda badkar, en gräsligt massa vattenåtgång, och vi som oftast hade uselt med vatten. Jag minns att till jul skulle det fernissas i köket och vem gjorde det? Jo mor Greta. Vi hade ju inte elvärme utan fick elda i panna i källaren och då var det lite si och så med värmen och det tog lite tid för fernissan att torka, vilket föranledde en massa extra bestyr och väntan.

Julgranen tog man på kommunens mark, jag fick alltid följa med pappa och hämta gran. Han var mycket noga, fattades en kvist så satte han dit en genom att borra ett hål och fästa

en ny för att granen skulle bli fin. Julhandeln blev en resa till Sundsvall och samtidigt hämtade man kött i fryshuset vid kajen där vi magasinerade allt kött, för vi hade ingen egen frys på 50-talet. Vi slaktade både gris och kalv före jul, och pappa Olle jagade älg och fiskade, så det var ett måste att frysa in. Man konserverade sedan allt i stort för att mellan resorna till stan ha kött. Dagarna före jul åkte jag och pappa till Bodacke på spark och handlade julmat. Min mamma hade gjort lista och det var bara att köpa allt över disk. Vägen hem var tung, en drickaback och kartonger med varor, samt att pappa hade en ryggsäck.

Mamma Greta kokade skinkor och lagade mat för båda hushållen plus att vi skulle få julfrämmande. Mina mostrar skulle ju komma hem, och då bar det iväg till Sundsvall. Pappa hade ju inget körkort så man fick leja en chaufför, och oftast blev det Jonas Lind i Klärke eller Axel Lindberg eller någon annan som fick hämta vid järnvägen sent på kvällen

GOD JUL
&
GOTT NYTT ÅR

PLB Bygg AB

F d Posthuset Liden

Kontakta oss för
information om lediga
lägenhet eller lokaler

070-310 55 12

när Stockholmståget kom. Ja, så kom julaftonen och vi hade ju tradition att vi alltid firade julaftonskvällen hos mormor och morfar. Vi åt vår julmat hemma men sedan gick vi över till morfars med julklappar. Vi fick då en julglögg så stark att jag visste mig ingen råd än att spotta ut det i slasken, men alla andra tyckte det var gott! Det blev julklappsutdelning och sedan skulle det ätas julgröt. Då dukades det upp i salen och sen skulle vi rimma på gröten, först den som fick mandeln i sin grötportion. Morfar fuskade jämt. Han hade en egen skalad mandel och då var det så att han fick börja rimma. Man blev less på hans rim för det var samma varje år. Efter att tiden gått på kvällen skulle det tas en promenad i julnatten. Det blev sent och någon julotta var det inte vanligt att det blev på juldagen. På juldagen skulle man vara hemma och leka med sina julklappar, jag fick inte gå till mina kompisar och det var ju lite fjäntigt tyckte jag.

Vad jag som barn i julen minns mest var att mamma var i arbete nästan jämt. Hur orkade hon och hur är det idag? Alla är stressade, alla köper halvfabrikat och alla bakar inte utan köper sitt bröd, undra på att det varje år slår rekord i julhandeln. Ändå har folk inte tid att vara lediga, vad får våra barn för tradition att föra vidare?

Jag undrar hur vi skulle klara av att vara självhushåll i dagsläget, då ingen snart har någon tradition varken för bakning, köttshantering och julmat m.m.

Anders Backlund
Dacke/Frösön
Bild: Lars Gustavsson

VÄGUNDERHÅLL

- hyvlning
- dammbindning
- kantskärning
- dikning
- trumbyten
- grusning

Utnyttja ROT-avdraget!

MARKARBETEN

- dränering
- planering
- vatten och avlopp
- trädgårdsunderhåll

H. Norling
Maskin AB • Tel. 070-627 31 64
www.norlingmaskin.se

K. NORLING
MARK & TRANSPORT AB
070-342 77 15

AMATÖRUTSTÄLLNING I HAMMARSTRAND

Vecka 40 inföll det årliga och riksomfattande arrangemanget Konstens vecka. Sveriges Konstföreningar skapar då extra uppmärksamhet kring samtidskonst. Ragundadalens Konstförening tyckte att konstens vecka också är till för barnen och bjöd in dessa till att delta i en aktivitet där de fick skapa superhjältar i lera. Hotell Hammarstrand upplät lokaler vid två tillfällen och bjöd barnen på fika. Deras alster kunde sedan beskådas på Ragundadalens Konstförenings amatörutställning på Vildhussen.

Amatörutställningen, som ägde rum lördag och söndag vecka 40, var välbesökt men eftersom entrén var fri vet inte föreningen hur många besökare som kom. Under helgen arrangerades även "Gå för Världens Barn" med start och mål vid församlingsgården mitt emot Vildhussen. Tio hinkar fyllda med ekologiska grönsaker från Rögrinna gård lottades ut. Världens barn är en riksinsamling som genomförs av Radiohjälpen. Detta arrangemang blev också en draghjälp för utställningen. Utställare var Irika Gulliksson Leijon, Eva Viberg, Ahmad Khavari, Margareta Nilsson, Sara Lindström, Thomas Lindqvist, Madeleine Stierna och Emil Carlsson.

Text och bild: Eva-Rut Lindberg

En del av resultatet från barnens workshop i Hotell Hammarstrand.

Emil Carlssons fotografier är tagna med en smartphone och redigerade med ett gratisprogram som kan laddas ned från nätet.

Konstnär Irika Gulliksson Leijon framför sina tavlor.

VAD ÄR KONST?

Det är en fråga som vi på redaktionen har grunnat på. Förmodligen har varje konstnär en definition och varje betraktare sin. En del skulle till och med säga att begreppet inte längre finns. Termen uppstod under sjuttonhundratalet men dessförinnan var det ingen som resonerade i de termerna. En bild var en bild, var en bild...

18-åriga Ahmad Khavari har designat och sytt dessa båda dräkter.

I slutet på artonhundratalet gjorde fotografen sitt intåg, vilket förändrade allt. Konstnärerna går förmodligen inte att urskilja längre eftersom uttrycksätten är så många. De finns målningar, skulpturer, foto, musik, installationer, happenings, arkitektur, bruksföremål och mycket annat. Men inte desto mindre är de kvalitetsmässigt olika. Den tekniska skickligheten är på olika nivåer men också hur konstnären använder sig av den för att komma till uttryck. Svaret är kanske just att det inte går att säga. Vad är då inte konst? Det är värt att fundera över skillnaden mellan illustration och ett verk med konstnärligt uttryck och behöver det ena utesluta det andra? Vad skiljer och är det ena bättre eller sämre? Här talas det om begreppet verkshöjd: de konstnärliga kvalitétéerna. Det som skiljer agnarna från vetet.

Red

"Om du bara skulle ge ett råd till en blivande konstnär vad skulle det vara?"

Kort svar: Måla himlen först och sedan träden så slipper du pilla in himlen mellan grenarna..."

Från boken "Vad är konst" av Ernst Billgren

Notis - Garvsyra

Lördagen den 21 oktober uppträdde Garvsyra på Folkets hus i Järkvisse. De bjöd på ett axplock från tidigare föreställningar med roliga sketcher och skönsjungande sångnummer. Det blev mycket skratt och stämningen var på topp. Det var både unga och gamla som njöt av underhållningen. Alla lämnade lokalen med ett leende på läpparna och åkte sedan hem i höstmörkret.

Lovisa Kilander, Järkvisse

KONSTEN KRING INDALSÄLVEN

Från Florens till Bodacke

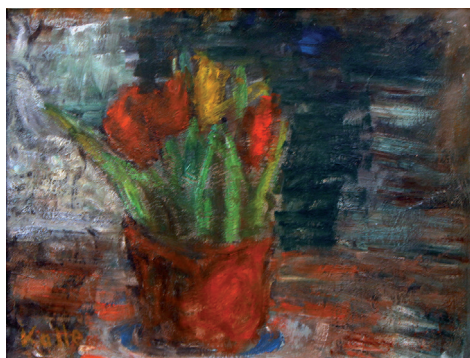
Ambitionen är att med en serie artiklar berätta lite om konstnärer kring Indalsälven, så mycket utrymmet tillåter. Utbudet är rikare än vad många tror. Först ut är den sundsvallsfödde Kalle Hedberg som började som målarlärling och slutade som ledamot av konstakademien och hade sin sommarateljé i Bodacke.

Vem är Kalle Hedberg?

När jag tar del av denne konstnärs måleri, biografi och anekdoter kommer jag att tänka på ett norrländskt vattenkraftverk. Kraftfull och energisk i sitt måleri, är han, men också melankolisk i sin mörka färgskala. Lika lite uppskattad och belönad för sin rikhaltiga produktion blev han under sin livstid som Norrlands naturtillgångar. Först på slutet av sitt liv blev Kalle Hedberg erkänd och fick också en plats i akademien.

»Talang betyder något, men viljan, spänningen har större värde, brottningen med problemen. Glädjen är att se en konstnär i sin kamp stupa, framför att gå i ledtag med en lättjefull massa. Svart är sorgens stämpel men vitt kan öppna världar, där tanken hissnar. Konst har ingen färg. Grönt till gult kan samman-smälta, bli harmonier, likaväl som doktriner, svart och vitt kan bli himmel som helvete. Spänningen. Intensiteten. Orons helvete.»

Ovanstående citat i en programförklaring om och av Kalle Hedberg som kan synas motsägelsefull när det gäller en artist som till så hög

Tavla av Kalle Hedberg. (Privat ägo)

grad genom sitt liv brottades med just detta: färgen och dess förhållande till känslan. Och kanske är det så man skall se och förstå honom: som utanförstående betraktare. Han var kolorist som sökte det totala uttrycket för känslan. Så brottades han också bildligt talat både med sig själv, sin omgivning och med konsten. Obändig och okuvlig som en norrländsk fura, var han, med allt vad det innebär av spjärntag mot och med sin omgivning.

Men norrländsk konstnär ville han inte kallas!

Självporträtt. (Privat ägo)

Unge Hedberg

Den unge Hedberg brann för konsten och närde en dröm att få ägna sig åt den. Och dit kom han, men vägen gick dessförinnan över diverse arbeten och sysselsättningar. Född i Sundsvall med en far som var målare och passionerad musiker och som lärde sonen att arbeta med penslar. Modern avled tidigt och sina unga år tillbringade han i proletär miljö i Kiruna. Därefter till sjöss och på luffen. Ett kringflackande som förde honom till bland annat till Florens där han fann sina stora inspirationskällor inom den klassiska konsten, något som sedan kom att följa honom genom hans fortsatta liv. Här fick han de erfarenheter och kunskaper som skulle bestämmande hans förhållande till bilden. Hos de gamla mästarna fanns det mörka och mystiska som kom att känneteckna Kalle Hedbergs konst. För konstnär var vad han ville bli! Det hade han bestämt redan i tjugoårsåldern.

Tillbaka till Norrland

Men han drogs tillbaka till Norrland och vad denna landsdel representerar med sin stundtals karga vresighet. Här fanns förebilder, som till exempel i Helmer Osslunds bilder, men som hos Kalle Hedberg kom att få ett ilsket, nästa desperat uttryck i måleriet. Här fann han också sådant som var vägar till uttryck inom honom själv, i form av personligheter och annat som han målade av, i det som speglade Kalle. Han var eleganten med mycket charm men också stundtals avståndstagande mot sin omgivning.

Kalle Hedberg kom att ha ateljéer på flera orter, kanske framför allt i Stockholms gamla klarak-

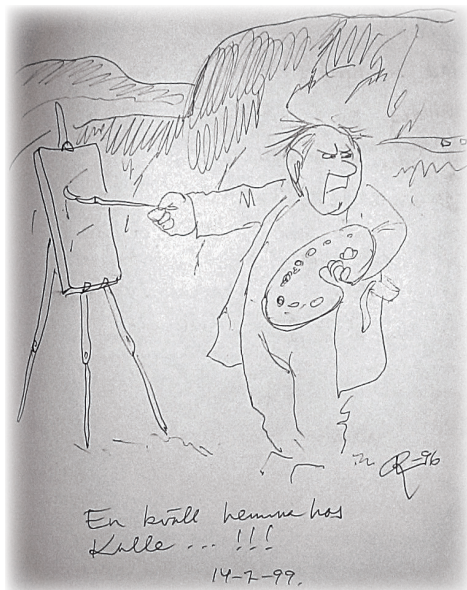

Tavla av Kalle Hedberg. (Privat ägo).

varter men också i Bodacke.

För den som vill lära sig mer om denne målare finns det en hel del att läsa, bland annat i Svenskt Biografiskt Lexikon på nätet och i olika böcker. På internet kan man hitta en hel del av hans bilder. Han finns representerad på många museer, bland annat Nationalmuseum i Stockholm, Moderna museet och på Sundsvalls museum.

(Kalle) Karl Villiam Hedberg.
Född 20 september 1894 i Sundsvall.
Död 19 oktober 1959 i Stockholm.
Fadern var målaren Karl-Alfred Hedberg, modern Josefina Carolina Lundberg.
Gick i målartärlära 1907, och arbetade inom olika yrken, men sedan återigen yrkesmålare 1913.
Reste i Europa och bedrev konstnärliga studier från 1919.
Bosatt i Florens 1921 - 23, i Köpenhamn 1923 - 35 och sedan i Sockholm.
Sommarateljé i Bodacke, Liden från 1946.

Anekdoterna är många: Här har Rolf Lidberg illustrerat i gästboken hur det kunde vara att besöka Kalle Hedberg.

Efter en trevlig dag i vänners lag bestämde sig den unge Rolf för att ta med dem och besöka Kalle i Bodacke. De möts av en arg konstnär som öppnar dörren och avfärdar gästerna med orden "min konst är inte till allmän beskådan!" Så blev det med det besöket!

Text: Anders Högström

Foto & kollage: Anders Högström

Foto: Eva-Rut Lindberg

Wikimedia common

**Vill du prenumerera på
Lidentidningen?**

Sätt då in årskostnaden 200 kr på plusgiro 195 35 99-6. Uppge namn och adress så kommer tidningen med posten.

**BISPGÅRDENS
TRAFIKBUTIK**

0696-303 85

Närilivs med brett sortiment

Öppettider

Vardagar 07.00 – 20.00

Lördag 08.00 – 20.00

Söndag 09.00 – 20.00

Korv

Bakeoff kaffebröd

Gasol

Däckservice

Självtvätt

Sundsvallsvägen 1, Bispgården
bispgardens.trafikbutik@telia.com

- **Grävning för grunder**
- **Vatten och avlopp**
- **Dränering**
- **Snöröjning och sandning**
- **Klippning vägar**
- **Matjordsförsäljning**

Niclas 073-044 79 42

Lasse 070-647 15 07

PETER WAHLBECK

Julbord & Show 8 & 9 dec

Boka

Julbord 695 kr

Exkl. dryck

**Julbord
&
Hotellrum**

Pris per person

Del i dubbelrum 995 kr

Enkelrum 1295 kr

Exkl. dryck

18.30-21.00

Julbordet står uppdukat

21.00

Show med

Peter Wahlbeck

22.00

Trubaduren

Hans-Erik Jansson

underhåller resten av kvällen

för bokning kontakta oss på

0696-10780

info@hotellhammarstrand.se